

PIEKTĀ NODAĻA

LĒMUMS

Iesniegums Nr.41744/12

Imants SERGETS

pret Latviju

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Piektā nodaļa), 2020.gada 6.oktobrī sanākusi kā Komiteja šādā sastāvā:

Latif Hüseyinov, priekšsēdētājs

Mārtiņš Mits,

Mattias Guyomar, tiesneši,

un *Anne-Marie Dougin*, nodaļas sekretāra vietnieka p.i.,

Ņemot vērā iepriekš minēto iesniegumu, kas iesniegts 2012.gada 28.jūnijā,

Ņemot vērā Valdības-atbildētājas iesniegtos apsvērumus un iesniedzēja atbildes apsvērumus,

Apspriedusies nolemj šādi:

FAKTI

1. Iesniedzējs Imants Sergets ir Latvijas pilsonis, kurš dzimis 1959.gadā un dzīvo Mērsragā. Viņu Tiesā pārstāvēja Rīgā praktizējošs advokāts A. Zvejsalnieks.

2. Latvijas valdību ("Valdība") pārstāvēja tās pārstāve K. Līce.

A.Lietas faktiskie apstākļi

3. Lietas faktiskos apstākļus, kā tos sniedza puses, var apkopot šādi.

1. Policijas veiktā apskate iesniedzēja darba vietā

4. 2011.gada 12.maijā policijas darbinieki no Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes ieradās uzņēmuma, kurā bija nodarbināts iesniedzējs, telpās. Policija veica uzņēmuma telpu apskati un vairāku tajās esošo datoru apskati.

LĒMUMS LIETĀ “SERGETS pret LATVIJU”

5. Policija veica iesniedzēja datora apskati un atrada četras datorprogrammas, attiecībā uz kurām iesniedzējs nevarēja uzrādīt nepieciešamo dokumentāciju. Apskate ilga 30 minūtes; iesniedzējs bija klātesošs. Pēc tās pabeigšanas tika sagatavoti nepieciešamie protokoli, un iesniedzējs tos parakstīja. Viņa dators netika izņemts.

2. Process saistībā ar autortiesību pārkāpumu

6. Par autortiesību pārkāpumu tika uzsākts administratīvā pārkāpuma process un kriminālprocess.

7. 2011.gada 12.oktobrī kriminālprocess pret iesniedzēju tika izbeigts, jo viņa datorā esošo nelicencēto programmu komerciālās vērtības apmērs nebija pietiekams, lai konstatētu noziedzīga nodarījuma sastāvu. Lietas materiāli tika nosūtīti izskatīšanai administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros.

8. 2011.gada 17.oktobrī iesniedzējam tika sagatavots administratīvā pārkāpuma protokols par autortiesību pārkāpumu – četrām nelicencētām programmām, kas tika atrastas viņa datorā.

9. 2011.gada 3.novembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa (turpmāk – “Rajona tiesa”) atzina iesniedzēju par vainīgu autortiesību pārkāpuma izdarīšanā un piemēroja naudas sodu 200 latu (Ls) (aptuveni 285 eiro (EUR)) apmērā.

10. 2012.gada 7.februārī Rīgas apgabaltiesa (turpmāk – “Apgabaltiesa”) Rajona tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

11. Apgabaltiesa norādīja, ka policija rīcību pamatoja likuma “Par policiju” 12.panta pirmās daļas 23.punktu. Uz šī pamata policija bija pilnvarota veikt apskati īpašumā, ja bija pietiekams pamats uzskatīt, ka tiek gatavoti vai ir izdarīti noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā (skatīt 13.rindkopu zemāk). Lai arī no šīs lietas materiāliem nebija skaidri saprotams, kāpēc policija bija izvēlējusies veikt apskati konkrētajā uzņēmumā, tas nenozīmē, ka policijai nebija pamata to darīt.

12. Lai gan uzņēmuma telpas atradās privātīpašumā, tajās tika veikta saimnieciskā darbība. Telpas bija publiskas, jo tajās tika sniegti pakalpojumi, pieņemti klienti, noslēgti līgumi. Turklāt tā bija darba vieta sešiem darbiniekiem. Līdz ar to saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 256.¹pantu telpu apskatei nebija nepieciešams īpašs pilnvarojums (skatīt 14.rindkopu zemāk). Apgabaltiesa noraidīja iesniedzēja apgalvojumu, ka tika pārkāptas viņa tiesības uz privātās dzīves un korespondences neaizskaramību. Iesniedzējs nebija izteicis iebildumus pret apskati. Iegūtā informācija varēja tikt izmantota kā pierādījumi.

B. Piemērojamais nacionālais regulējums

1. Likums “Par policiju”

13. Lai novērstu un atklātu noziedzīgus nodarījumus tautsaimniecībā, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tiek gatavots vai ir izdarīts šāds noziedzīgs

LĒMUMS LIETĀ “SERGETS pret LATVIJU”

nodarījums, policijas darbiniekiem saskaņā ar likuma “Par Policiju” 12.panta pirmās daļas 23.punktu ir tiesības kopā ar īpašnieku vai pašvaldību pārstāvjiem apmeklēt privāto tiesību juridiskās personas telpas; apsekot ražošanas telpas; un pārliecināties par telpās esošo preču un gatvās produkcijas atbilstību dokumentiem.

2. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss

14. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 256.¹pants, kas bija spēkā lietas notikumu laikā, noteica šādu kārtību, kādā veicama administratīvā pārkāpuma vietas apskate:

“Administratīvā pārkāpuma vietas apskates gaitā pilnvarotā amatpersona var izņemt administratīvā pārkāpuma priekšmetus un izdarīšanas rīkus.

[...]

Publiski nepieejamas teritorijas vai telpas un tajās esošo priekšmetu [...] apskati var izdarīt pilnvarotas [...] amatpersonas [...] ar īpašnieka [...] piekrišanu vai [...] tiesneša lēmumu [...]”

SŪDZĪBA

15. Atsaucoties uz Konvencijas 8.pantu, iesniedzējs sūdzējās, ka policija ir veikusi viņa datora apskati bez tiesneša atļaujas. Tāpat viņš apgalvoja, ka viņa dators tika izņemts.

JURIDISKAIS ASPEKTS

16. Iesniedzējs sūdzējās par neatļautu viņam piederošā datora apskati; viņš arī apgalvoja, ka tas pēc tam tika izņemts. Viņš atsaucās uz 8.pantu, kas, ciktāl attiecināms, nosaka:

“1. Ikvienam ir tiesības uz savas privātās [...] dzīves [...] un sarakstes neaizskaramību.

2. Publiskās institūcijas nedrīkst traucēt nevienam baudīt šīs tiesības, izņemot gadījumus, kas ir paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts vai sabiedrisko drošību vai valsts ekonomiskās labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību vai tikumību, vai lai aizstāvētu citu tiesības un brīvības.”

17. Valdība apstrīdēja šo argumentu.

A.Par iesniedzēja datora izņemšanu

18. Kaut arī iesniedzēja darbavietā policija izņēma citus datorus, Tiesa norāda, ka iesniedzēja dators netika izņemts. Līdz ar to iesniedzēja darbavietā veiktā datoru izņemšana viņu neskāra.

19. Tādējādi šī viņa sūdzības daļa ir ārpus tvēruma *ratione personae* Konvencijas 35.panta 3.punkta a)apakšpunkta izpratnē un, pamatojoties uz Konvencijas 35.panta 4.punktu, ir jānoraida.

B. Par iesniedzēja datora apskati

1.Pušu apsvērumi

20. Valdība izvirzīja vairākus iebildumus par sūdzību pieņemamību: iesniedzēja cietušā statuss, sešu mēnešu termiņa ievērošana un tiesību iesniegt sūdzību ļaunprātīga izmantošana. Tāpat tā apgalvoja, ka iesniedzējam nebija radīts būtisks aizskārums Konvencijas 35.panta 3.punkta (b) apakšpunkta izpratnē. Ņemot vērā, ka policija iesniedzēja datora apskati veica viņa klātbūtnē un tā ilga 30 minūtes, iespējamais tiesību pārkāpums nerasniedza minimālo aizskāruma līmeni. Viņa lietu, tostarp apgalvojumus, kas attiecās uz atļauju veikt apskati un apskates laikā veiktajām darbībām, bija izskatījušas nacionālās tiesas.

21. Iesniedzējs tam nepiekrita. Viņš apgalvoja, ka tika piespiests atļaut policijai veikt viņa datora apskati.

2.Tiesas vērtējums

22. Pirmkārt, Tiesa izskatīs Valdības argumentu attiecībā uz Konvencijas 35.panta 3.punkta (b) apakšpunktu. Tiesai ir jāpārbauda vai: 1) iesniedzējs ir cietis būtisku aizskārumu; 2) vai Konvencijā un tās protokolos aizsargāto cilvēktiesību ievērošana rada nepieciešamību iesniegumu izskatīt pēc būtības; un 3) vai lietu ir izvērtējusi nacionālā tiesa (skatīt *Zwinkels pret Nīderlandi* (lēmums), iesniegums Nr.16593/10, 24.rindkopa, 2012.gada 9.oktobris).

(a) Vai iesniedzējs ir cietis “būtisku aizskārumu”

23. Visupirms Tiesa norāda, ka šī sūdzība nekādi nav saistīta ar iesniedzējam piemēroto naudas sodu. Atbilstoši iesniedzēja apsvērumiem Konvencijas 8.panta pārkāpumu radījusi viņa datora neatļautā apskate.

24. Pamatojoties uz *de minimis non curat praetor* principu, Konvencijas 35.panta 3.punkta (b) apakšpunktā ietvertais pieņemamības kritērijs ir balstīts uz to, ka tiesību pārkāpumam, lai arī cik patiens tas ir no juridiskā viedokļa, ir jāsasniedz minimālais aizskāruma līmenis, lai tas varētu tikt izskatīts starptautiskā tiesā. Šī minimālā aizskāruma līmeņa novērtējums pēc būtības ir relatīvs un atkarīgs no visu lietas apstākļu kopuma. Pārkāpuma smagums jānovērtē, ņemot vērā gan iesniedzēja subjektīvo uztveri, gan to, kādas objektīvi ir skartās intereses konkrētajā lietā (skatīt *Koroļovs pret Krieviju* (lēmums), iesniegums Nr.25551/05, ECT 2010).

25. Tiesa uzskata, ka iespējamā iejaukšanās iesniedzēja tiesībās varēja tikai minimāli, ja vispār, ietekmēt iesniedzēja “privāto dzīvi” vai “saraksti”. Patiesi, brīdī, kad policija veica viņa datora apskati, viņš bija klāt un redzēja,

ko šī apskate ietvēra. Viņš neapgalvoja, ka policija būtu apskatījusi kādu privātu informāciju. Apskate aprobežojās tikai ar to, ka tika pārbaudīts, kādas programmas datorā ir instalētas. Tā tika veikta 30 minūšu laikā, un iesniedzēja dators netika izņemts. Nepietiek ar iesniedzēja subjektīvo uzskatu, ka viņu piespieda atļaut policijai veikt viņa datora apskati, lai Tiesa secinātu, ka iesniedzējs ir cietis būtisku aizskārumu (skatīt *mutatis mutandis*, *Ladygin pret Krieviju*, iesniegums Nr.35365/05, 2011.gada 30.augusts). Iesniedzēja subjektīvajam uzskatam ir jābūt pamatotam ar objektīviem iemesliem. Tomēr Tiesa šajā lietā nesaskata šādu pamatojumu.

26. Ņemot vērā iepriekš minēto, Tiesa secina, ka iesniedzēja datora veiktās apskates rezultātā viņam nav nodarīts būtisks aizskārumš.

(b) Vai nepieciešamība nodrošināt Konvencijā un tās protokolos garantēto tiesību ievērošanu pieprasa iesniegumu izskatīt pēc būtības

27. Otrais 35.panta 3.punkta (b) apakšpunktā ietvertais aspekts pieprasa Tiesu izskatīt lietu jebkurā gadījumā, ja tas nepieciešams cilvēktiesību nodrošināšanai. Tas attiecas uz gadījumiem, kad rodas vispārīgi jautājumi, kas ietekmē Konvencijas ievērošanu, piemēram, vai saskatāma nepieciešamība precizēt valsts-atbildētājas Konvencijā noteiktos pienākumus vai mudināt valsti-atbildētāju novērst strukturālas nepilnības (skatīt iepriekš citēto *Ladygin*).

28. Pievēršoties izskatāmajai lietai, Tiesa norāda, ka Tiesas labi iedibinātajā judikatūrā ir aplūkota nelikumīgas vai neatļautas policijas veiktas kratīšanas problemātika (skatīt vispārīgi *Bože pret Latviju*, iesniegums Nr.40927/05, 2017.gada 18.maijs). Tiesa uzskata, ka šajā lietā nav saskatāmi kādi papildu apsvērumi, kas varētu precizēt valsts Konvencijā noteikto pienākumu vai mudinātu valsti-atbildētāju novērst kādas strukturālas nepilnības. Līdz ar to Tiesa neuzskata, ka tai būtu pienākums izskatīt šo lietu ar mērķi nodrošināt cilvēktiesības (skatīt *Rooney pret Īriju* (lēmums) [Komiteja], iesniegums Nr.6870/18, 34.rindkopa, 2020.gada 17.marts).

(b) Vai nacionālā tiesa ir pienācīgi izvērtējusi lietu

29. 35.panta 3.punkta (b) apakšpunkts nepieļauj iesnieguma noraidīšanu, pamatojoties uz “būtiska aizskāruma neesamību”, ja nacionālā tiesa nav pienācīgi izvērtējusi lietu. Tā mērķis ir nodrošināt, lai katra lieta tiktu izvērtēta tiesā vai nu nacionālā vai Eiropas līmenī. Šī tiesību norma saskan arī ar subsidiaritātes principu, kas atspoguļots Konvencijas 13.pantā, kurā noteikts, ka nacionālajā līmenī ir jābūt pieejamiem efektīviem tiesību aizsardzības līdzekļiem pret pārkāpumiem (skatīt iepriekš citēto *Korolev*).

30. Tiesa uzskata, ka šīs lietas faktisko apstākļu kopums neliecina par to, ka nacionālajā līmenī nebūtu nodrošināts tiesiskums. Iesniedzēja sūdzības nacionālajām iestādēm sākumā tika izskatītas Rajona tiesā un pēc tam Apgabaltiesā. Turklāt Tiesa norāda, ka šajā lietā Apgabaltiesa izvērtēja veiktās apskates tiesiskumu un nolēma, ka apskate tika veikta saskaņā ar

LĒMUMS LIETĀ “SERGETS pret LATVIJU”

likumu un nebija nepieciešams īpašs pilnvarojums (skatīt 11. un 12.rindkopu iepriekš).

31. Tiesa secina, ka nacionālā tiesa ir pienācīgi izvērtējusi iesniedzēja lietu 35.panta 3.punkta (b) apakšpunkta izpratnē.

(d) Secinājums

32. No iepriekš minēta izriet, ka sūdzība ir nepieņemama saskaņā ar Konvencijas 35.panta 3.punkta (b) apakšpunktu un 4.punktu. Šis secinājums izslēdz nepieciešamību vērtēt, vai ir izpildīti citi pieņemamības kritēriji.

Šo iemeslu dēļ Tiesa vienbalsīgi

Atzīst iesniegumu par nepieņemamu.

Sagatavots angļu valodā un paziņots rakstveidā 2020.gada 5.novembrī.

Anne-Marie Dougin
nodaļas sekretāra vietnieka p.i.

Latif Hüseyinov
priekšsēdētājs